Łódź, 23/I 1906 r.

Rok IX.

№ 17.

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 8 k.—
Półrocznie „ 4 „ —
Kwartaln. „ 2 „ —
Miesięczn. „ — „ 67

Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedyńczy 5 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 10 kop. —
Półrocznie „ 5 „ —
Kwartalnie „ 2 „ 50
Miesięcznie „ — „ 85

Kalendarzyk tygodniowy:

Wt. Zaślubiny N. M. P.
Śr. Św. Tymoteusza B.
Czw. Św. Pawła.
Piąt. Św. Polikarpa B.
Sob. Św. Jana Złot.
Niedz. Św. Agnieszki.
Pon. Św. Franciszka Sal.

Wschód sł. godz. 7 m. 56
Zachód sł. godz. 4 m. 28.
Dług. dnia godz. 8 m. 34.

Redakcya
w ŁODZI,
ul. Przejazd № 8.
№ telefonu 598.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, illustrowany.

Wtorek, dnia 23 stycznia 1906 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Kruczа № 23; w Pabianicach u p. Teodora Minke; w Zgierzu, w aptece p. Patka.

CENA OGŁOSZEŃ: „Nadesłane" na 1-ej stronicy 50 kop. za wiersz. **Zwyczajne ogłoszenia** za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. **Małe ogłoszenia** po 1½ kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 kop.). Reklamy i Nekrologi po 15 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 36 rb. ARTYKUŁY bez oznaczenia honoraryum Redakcya uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Nominacye i nagrody.

Telegraficzna Agencya Rosyjska donosi co następuje:

Petersburg, 19 stycznia. (R). Najwyżej rozkazano oberprokuratorowi departamentu kasacyjnego do spraw kryminalnych senatu rządzącego, Demczynskiemu, być dyrektorem drugiego departamentu ministeryum sprawiedliwości. Pomocnika zarządzającego oddziałem handlu przy ministeryum handlu i przemysłu Sibilewa, mianowano zarządzającym tymże oddziałem. Członka Rady państwa Dmitrjewa, mianowano członkiem głównego Aleksiejewskiego komitetu opieki nad dziećmi poległych na wojnie z Japonią z pozostawieniem w godności członka Rady państwa.

Petersburg, 19 stycznia. (R). Członkowie rady wojennej awansowani zostali na generałów piechoty: Dandeville. Janowskij, Maksimowskij, baron Wrewskij, Hübenet, Beniewskij, Turbin von Stubendorf, Gołowin; na generałów artyleryi generałowie inżynieryi: Chlebnikow, Podymow, Barsow; na generałów jazdy: Nowicki i Lermontow. Generał-lejtnantami zostali mianowani: Koralkow, Kunonowicz, Gorbacki, Sluczewskij, Majer, Wołkow, z nich generał-lejtnantami Koralkow, Kunonowicz, Gorbacki i Majer z posunięciem na pełnych generałów.

Petersburg, 19 stycznia. (R). Mianowano naczelnika drugiego korpusu jazdy gen.-majora Pienkowa, gubernatorem charkowskim. Kapitana 1 klasy Zakarennowa I, mianowano p. o. komendanta portu mikołajewskiego i naczelnika miasta Mikołajewa.

Petersburg, 19 stycznia. (R). Ozdobiono orderami za męstwo w bitwach z japończykami Orła Białego z mieczami dowódcę 1 korpusu syberyjskiego armii, gen. lejtnanta Herigresa. Anny I stopnia z mieczami generał-majorów, dowódcę kaukaskiej brygady artyleryi konnej księcia Oberliani i odkomenderowanego do szczególnych poruczeń przy wodzu naczelnym Erischan—Alewa oraz pełniącego obowiązki naczelnika artyleryi 16 korpusu armii Niszczenkowa. Stanisława z mieczami I stopnia generał majora Sleskina oraz za gorliwą służbę w czasie wojny członka ministeryum wojny przy radzie wojennej okręgu nadamurskiego, pełniącego obowiązki inspektora szpitali generał-majora Karaczewa.

KRONIKA.

Okólnik. Naczelnik powiatu łódzkiego rozesłał do prezydenta m. Zgierza, naczelnika straży ziemskiej m. Zgierza, wójtom gmin oraz nadzorcy policyjnemu w Widzewie i starszym strażnikom okólniki treści następującej:

„Naczelnik gubernii zakomunikował mi, że w ostatnich czasach niektórzy wójci gminni zaczęli wydawać pogranicznym mieszkańcom kraju, wbrew istniejącym przepisom (uchwała rosyjsko-niemieckiej konferencyi) bilety legitymacyjne w niemieckim i polskim języku, jak również od tychże osób zaczęły napływać pod adresem instytucyi rządowych i osób pakiety, adresowane w języku polskim.

Wobec rozporządzenia gubernatora z dnia 13 stycznia r. b. za № 17673, polecam, aby wszystkie pakiety wysyłane przez pana do instytucyi rządowych i osób były adresowane w języku rosyjskim, nadchodzące zaś od tychże instytucyi i osób pakiety w języku polskim, należy zwracać nierozpieczętowane".

Z kolei. Pociągi na odnodze koluszkowskiej kolei nadwiślańskiej stale przychodzą do Koluszek z takiem opóźnieniem, że pasażerowie z tych pociągów przyjeżdżają do Łodzi zamiast o godz. 8 min. 20 wieczorem — o godz. 11 przed północą, a nawet o 3 rano.

Dowóz węgla jest prawie że normalny, w ciągu doby przybywa na stacyę Łódź fabryczna około 250 wagonów, w tem więcej niż połowa węgla zagranicznego. Zagłębie Dąbrowskie dostarcza nie więcej, jak 100 wagonów na dobę.

Od pewnego czasu, w pociągach bezpośredniej komunikacyi Warszawa-Łódź, podczas kontroli biletów wynikają nieporozumienia pomiędzy kontrolerami a pasażerami, którzy posiadają tylko bilety z Warszawy do Koluszek, a zapewniają, iż bilety te wykupili do Łodzi, płacąc 1 rb. 79 kop. Kontrolerzy tłomaczeń tych nie uwzględniają, żądają podwójnej opłaty za przejazd z Koluszek do Łodzi. Większość przejezdnych z takiemi biletami, są to ludzie nie umiejący czytać, padają oni zapewne ofiarą jakiegoś oszustwa, pasażerowie jednak kategorycznie twierdzą, że bilety nabywali w kasie biletowej. W sprawie tej zostało wdrożone śledztwo, które zapewne wyjaśni całą tę sprawę.

— Naczelnik kolei nadwiślańskich, inżynier Iwanow, rozesłał po linii następującej treści okólnik:

Z rozporządzenia ministra komunikacyj, polecam wszystkim naczelnikom w zarządzie i na linii obwieścić pracownikom na kolejach nadwiślańskich, co następuje:

„Ponieważ zjazd przedstawicieli pracowników kolei, któremu było polecone uczestniczyć w przejrzeniu ustawy emerytalnej, zakończył już swoje czynności, wszelkie w tym przedmiocie zebrania i organizacye nie powinny być obecnie dozwolane i tolerowane.

Delegaci i wszyscy wyborcy winni każdy z osobna złożyć mi swoje deklaracye o wystąpieniu ze składu organizacyi, ci zaś, którzy nie spełnią tego do d. 28 stycznia r. b., będą zwolnieni ze służby, jako należący do nielegalnych organizacyj.

Członkowie biura organizowanego na zjeździe dęblińskim powinni natychmiast wystąpić ze składu biura, przedstawiwszy o tem piśmienne zawiadomienie. Nie stosujący się do niniejszego rozporządzenia będą usuwani ze służby, miejscowe zaś biura i komitety będą uznane za nieistniejące.

Na przyszłość wybory do komitetów i organizowanie ich jest wzbronione. Zabrania się również wszelkich zebrań pracowników, celem przeprowadzenia wyborów do innych organizacyj, niezatwierdzonych w ustanowionym porządku.

Osoby należące do niedozwolonych organizacyj otrzymają dymisyę.

Rozkaz niniejszy ogłosić całej służbie i wywiesić w miejscach widocznych, aby go wszyscy przeczytać mogli."

Święcenie niedzieli. Rzeźnicy, zamieszkali na Bałutach, Żubardziu, Radogoszczu, wogóle w okolicach podmiejskich, dowiedziawszy się o postanowieniu rzeźników łódzkich, aby święcić niedziele, chętnie zgłaszają się i podpisują deklaracyę, że solidaryzują się z rzeźnikami łódzkimi, wskutek czego od dnia 28 b. m. w każdą niedzielę sprzedaż mięsa i wędlin będzie trwała do godziny 10 rano i od 1 do 4 po południu, nietylko w mieście, ale i całej okolicy. Każdy podpisujący deklaracyę, aby czemkolwiek uczcić tę doniosłą chwilę, płaci pewien datek na głodnych.

Sklepowe zaś, dowiedziawszy się o postanowieniu swych pracodawców, również składają ofiary na głodnych, tak, że z tego źródła Komitet obywatelski osiągnie około 200 rb.

Nabożeństwo. Dziś o godz. 10 rano w kościele św. Krzyża ks. Jacobi odprawił nabożeństwo na intencyę zgromadzenia rzeźników, którzy postanowili święcić niedziele, w które sklepy będą otwarte do godziny 10 rano i od 1 do 4 po południu. Warsztaty zaś będą czynne tylko do godziny 10 rano. Po skończonem nabożeństwie ks. Jacobi przemówił do zebranych.

We wtorek dnia 30 b. m. takież nabożeństwo będzie odprawione w kościele ewangelickim św. Jana.

Rzeźnicy, zbierając deklaracye na zamykanie sklepów, zebrali z dobrowolnych składek 183 rb., z których 118 rb. przeznaczono dla Komitetu obywatelskiego, 25 rb. księżom w Widzewie dla rozdania tej sumy najbiedniejszym i 40 rb. na spłacenie długu za organy w kościele św. Józefa. Oprócz tego p. Franciszek Wagner (syn) ofiarował 100 funtów mięsa dla najbiedniejszych.

Wiza paszportów. Z rozporządzenia gubernatora piotrkowskiego, paszporty zagraniczne osób zamieszkałych w Łodzi, mają być wizowane do przejazdu za granicę w kancelaryi policmajstra miasta Łodzi.

Rozporządzenie to ma doniosłe znaczenie, gdyż zaoszczędziło kosztów wyjazdu do Piotrkowa i stratę czasu.

Komisya. Stosownie do polecenia gubernatora piotrkowskiego, w sobotę przyjechała do Łodzi komisya gubernialna, składająca się z inżyniera gubernialnego p. Nowickiego, weterynarza gubernialnego Kiszkiela, która wraz z komisyą powiatową, składającą się z naczelnika powiatu łódzkiego p. Michniewicza (przewodniczący), inżyniera powiatowego p. Lemene, dr. Wieliczki, weterynarza p. Dreckiego, wójta gminy Radogoszcz i pełnomocników budowy rzeźni na Bałutach.

Komisya powyższa wraz z mieszkańcami Bałut i Żubardzia zwiedziła teren pod mającą się budować rzeźnię, obejrzała przestrzeń, na której ma być pobudowany kanał ściekowy, a mający się złączyć z kanałem głównym na Bałutach.

Po wypowiedzeniu pewnych uwag na miejscu, komisya pojechała do urzędu powiatowego, gdzie został spisany protokół, w którym zaznaczono, że miejscowość pod budowę rzeźni jest zupełnie odpowiednią, lecz kanały. przez które mają spływać ścieki, aż do ulicy Zgierskiej muszą być sklepione.

Na powyższy warunek pełnomocnicy budowy rzeźni zgodzili się i protokół podpisali, wobec czego zdaje się, że sprawa budowy rzeźni została rozstrzygniętą, a z wiosną będzie można przystąpić do robót, tak pożądanych w tym roku.

Nowa partya. Na ostatniem zebraniu niemieckiej partyi konstytucyjno-liberalnej powzięto rezolucyę, w której zaznaczono, że partya solidaryzuje się ze społeczeństwem polskiem. Dziś z powodu braku miejsca ograniczamy się tylko na tej krótkiej notatce, do sprawy tej powrócimy jeszcze.

Ogólne zebranie Zarząd łódzkiego rzemieślniczego Tow. śpiewaczego „Lira“ zwołuje na dzień 2 go lutego r. b. o godzinie 4 po południu nadzwyczajne ogólne zebranie członków. Celem zebrania będzie rozszerzenie ustawy i działalności Towarzystwa. Między innemi projektuje się założenie gimnastyki w lokalu „Liry“ dla użytku wszystkich członków. Zarząd ma nadzieję, że członkowie zbiorą się licznie ze względu na ważne sprawy, od których przyszłość „Liry“ zależy.

Dzień wczorajszy. Wczoraj wszystkie fabryki były nieczynne, sklepy, restauracye i cukiernie (z małemi wyjątkami) pozamykane, tramwaje nie kursowały, ani jednej dorożki nie było na mieście. Zajść żadnych nie było. Miasto miało wygląd świąteczny, tem więcej, że z powodu ładnej pogody masa przechodniów była na ulicach.

Ze Szkoły handlowej. Jutro, o godzinie 9-ej rano, wszyscy uczniowie wyznania katolickiego i ewangelickiego przekształconej szkoły handlowej — zgromadzą się w gmachu Przytułku starców i kalek, gdzie w miejscowych kaplicach odprawione zostaną nabożeństwa; dla uczniów wyznania mojżeszowego takież nabożeństwo odbędzie się w synagodze przy ul. Spacerowej.

Po nabożeństwie nastąpi rozpoczęcie wykładów.

Szkoła posiada 18 oddziałów.

Dyrektor szkoły profesor J. Boguski objął już swoje stanowisko.

Ogólne zgromadzenie członków Towarzystwa muzycznego, wyznaczone na wtorek d. 23 b. m., ze względów niezależnych od zarządu T-stwa zostało odłożone i odbędzie się we wtorek d. 30 b. m.

Nagromadzenie węgla. Z powodu niewyładowywania węgla przez niedzielę i poniedziałek, na stacyi Łódź fabryczna nagromadziło się przeszło 500 wagonów węgla.

Rewizya kasy. Zarząd drogi Fabryczno-łódzkiej wydelegował pp. Certowicza i Majorowicza dla dokonania rewizyi kasy emerytalnej. Delegaci w dniu jutrzejszym wyjeżdżają do Warszawy.

Aresztowania. W niedzielę zostali aresztowani Magnus i Jakób bracia Gorfeinowie, synowie właściciela apteki, przy ulicy Wschodniej № 54.

Z cechów. W d. 24 b. m. o godzinie 8-ej wieczorem w lokalu «Lutni» odbędzie się posiedzenie zgromadzenia zjednoczonych majstrów tokarskich.

— Dnia 29 stycznia o godzinie 3 ej po południu w lokalu starszego majstra p. Kapuścińskiego, przy ul. Południowej w domu pod № 6 odbędzie się posiedzenie zgromadzenia majstrów szewckich.

— Dnia 1 lutego, o godz. 4 ej po południu w lokalu starszego majstra, przy ul. Długiej w domu pod № 63, odbędzie się posiedzenie zgromadzenia majstrów ślusarskich.

Osobiste. Piotrkowski sąd okręgowy mianował p. Stanisława Dobranickiego adwokatem przysięgłym; p. Dobranicki otworzył kancelaryę przy ul. Cegielnianej 79.

Ze sfer giełdowych. W kołach kupiectwa giełdowego odbywają się obecnie narady, mające na celu wznowienie i ożywienie działalności komitetu giełdowego i innych ciał doradczych przemysłowych i handlowych, a to w spodziewaniu ważnych reform, jakie w tej dziedzinie mają nastąpić.

Do liczby tych reform należy zaprowadzenie, zamiast teraźniejszych komitetów giełdowych, tak zwanych urzędów przemysłu i handlu. Urzędy te stanowiłyby związki obowiązkowe na wzór zagranicznych izb handlowych.

Ze strony tutejszego kupiectwa najpierwszym warunkiem należytego przygotowania się do tych reform jest znalezienie dostatecznej liczby chętnych jednostek, które chciałyby się gorliwie temi sprawami zajmować.

Nie jest to łatwem zadaniem, albowiem w odnośnych kołach panuje obecnie łatwe do zrozumienia zniechęcenie, które jednakże w interesie dalszego rozwoju ekonomicznego miasta i kraju koniecznie przezwyciężonem być musi.

Bójki i napady. W sobotę na ul. Szkolnej nr. 17 Gottlieb Kobosz, tkacz, lat 20, w czasie wspólnej zabawy uderzony butelką, odniósł ranę głowy. Ranę opatrzył lekarz Pogotowia.— Na ul. Podleśnej róg Łąkowej Antoni Drużyński, siodlarz, lat 42, przez nieznajomego człowieka został napadnięty i postrzelony z rewolweru w lewą rękę. — W nocy z soboty na niedzielę na ulicy Nowo Zarzewskiej nr. 2 została spełniona kradzież. Gromada ludzi przyłapała na tej kradzieży Juljana Majewskiego, lat 31: tenże Majewski pobity i pokaleczony, musiał wskazać swoich wspólników, których jednakże w domu nie zastano. Do M. wezwany lekarz Pogotowia, opatrzywszy kilka dość groźnych ran, zmuszony był odwieźć go na kuracyę do szpitala św. Aleksandra. Na ul. Bazarnej nr. 9 Walenty Szafrański, lat 16, robotnik fabryczny, w kole znajomych pobity został, odnosząc ranę głowy. Lekarz Pogotowia ranę opatrzył.—Na ul. Fajfra nr. 2 Józef Chadziewicz, lat 26, mularz, nocy wczorajszej powracając od znajomych do domu, został przez nieznajomego człowieka napadnięty, który nożem zadał mu ranę w krzyż. Ranę opatrzył lekarz Pogotowia w I cyrkule, gdzie też poszkodowanego pozostawił.

Ogólne osłabienia. W ciągu soboty i niedzieli następujące osoby uległy ogólnemu osłabieniu: na ulicy Piotrkowskiej nr. 115 Maryanna Karpińska, lat 40, odwiezioną została do szpitala św. Aleksandra; na ulicy Pańskiej nr. 51 Michalina Kirgańska, lat 15; na Starym Rynku Esta Gutman, lat 62; na ul. Widzewskiej nr. 30 Władysław Woźnikowski, lat 42, na ul. Nowomiejskiej nr. 23 Abram Zalc, lat 60; na ul. Mikołajewskiej nr, 3, kobieta, lat około 50, od której nie dowiedziano się ani nazwiska, ani adresu.

Nagła śmierć. Na ul. Składowej nr. 31 nocy onegdajszej nagle zachorowała Antonina Bielska, lat 31, żona robotnika fabrycznego, a gdy przybył lekarz Pogotowia stwierdził tylko śmierć. Przyczyna śmierci na razie niewyjaśniona.

Pożar w okolicy. Onegdaj we wsi Budy Szypieckie, gm. Żeromin, wynikł pożar w nieruchomości nr. 14, należącej do Józefa Pliszki, spalił się dom mieszkalny drewniany, szpichlerz i obory. Straty właściciel oblicza na 800 rb.

Samobójstwo. We wsi Jedlicze, gm. Nakielnica powiesił się we własnem mieszkaniu Ludwik Szade, lat 50 liczący.

Napad. Przez ul. Wólczańską przechodził Antoni Sadowski, lat 28, wojskowy, który przed trzema tygodniami, odsłużywszy wojskowość, powrócił do domu. Z bramy domu nr. 67 wyszły trzy prostytutki namawiając go, by do nich wstąpił, a gdy propozycyi ich odmówił, poczęły go lżyć, następnie z tejże bramy wyskoczyło dwóch mężczyzn, jeden z nich udarzył go w twarz, a drugi nożem zadał mu trzy pchnięcia w bok. Jedno zraniło go, dwa inne poprzecinały ubranie.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Wrócisława. Jutro Cawaliboga.

STAŁA WYSTAWA OBRAZÓW, ulica Piotrkowska nr. 16. Otwarta od godziny 10 rano do godziny 8 wieczorem.

TEATR WIELKI. Dziś „Dzwon zatopiony,“ baśń dramatyczna G. Hauptmana.

Ruch przedwyborczy.

W ciągu ostatnich trzech dni czynności w biurach wyborczych nieco ożywiły się. Obecnie liczba zgłaszających się rzemieślników i robotników, mających prawo głosu z tytułu wynajmowanego mieszkania na własne nazwisko najmniej przez rok jeden, znacznie wzrosła.

Wielu rządców domów w dalszym ciągu odmawiają wydawania zaświadczeń. Takie postępowanie rządców domów, niczem nieusprawiedliwione, musi oczywiście wpływać na opóźnienie w załatwianiu spraw, związanych z wprowadzeniem na listę prawyborców.

Magistrat łódzki gorączkowo zajęty jest wykończeniem list, obejmujących wykazy osób, posiadających census wyborczy z rozmaitych tytułów. I tak w wydziale p. Wernera pracują nad ułożeniem listy osób, płacących podatek mieszkaniowy w Łodzi; w wydziale p. Brabandera pracują nad ułożeniem listy właścicieli nieruchomości, w wydziale p. Możejki pracują nad ułożeniem listy wszystkich urzędników instytucyj rządowych w Łodzi: w wydziale p. D.b.skiego pracują nad ułożeniem listy osób opłacających podatek od przedsiębiorstw przemysłowo handlowych.

Do biur wyborczych w celu podpisania deklaracyi zgłasza się wiele osób bez żadnych dowodów legitymacyjnych.

Otóż nadmienić winniśmy, że wszyscy, przystępujący do podpisania deklaracyi, obowiązani przynosić ze sobą legitymacye, jako to: książeczkę legitymacyjną lub paszport, metrykę urodzenia lub też książeczkę fabryczną.

Do dnia dzisiejszego (godzina 2 popołudniu) do biur okręgowych zgłosiło się ogółem 2572 osób, mianowicie w pierwszym okręgu zapisało się 273 osób; w drugim okręgu 578 osób; w trzecim okręgu 754 osób i w czwartym okręgu 967 osób.

*

Liczba wyborców z Łodzi wynosi 80. Według cyrkułów rozdzieleni oni zostali w sposób następujący: w pierwszym okręgu liczba wyborców stanowi 22, w drugim 21, w trzecim 18, w czwartym 19.

*

Obywatele gminy Radogoszcz, zwłaszcza Bałut i Żubardzia, zajęli się energicznie pracą przygotowawczą do wyborów do Dumy państwo-

wej. W tym celu w nadchodzący czwartek obywatele tamtejsi otwierają dwa biura wyborcze, mianowicie: w lokalu kasy pożyczkowo oszczędnościowej, na Bałutach, przy ulicy Zgierskiej nr. 64, drugie zaś w Radogoszczu, w domu p. Mikołaja Kopczyńskiego, przy ul. Zgierskiej.

Biura wyborcze prowadzone będą wyłącznie siłami obywatelskiemi. Czynności w biurach obywatele pełnić będą honorowo. Do pomocy w czynnościach wyborczych powołani będą pisarze zarządu gminnego. O ile zajdzie potrzeba, zaangażowani jeszcze zostaną oficyaliści płatni. Biura wyborcze otwarte będą codziennie od g. 9 rano do 12 w południe i od g. 2 ej po południu do 8ej wiecz.

SZTUKA i PIŚMIENNICTWO.

Koncert. W celu przysporzenia funduszu, jaki gromadzi komitet obywatelski dla niesienia pomocy głodnym, Towarzystwo muzyczne urządziło ubiegłej soboty pierwszy w tym sezonie koncert w sali przy ulicy Dzielnej. Koncert ten tak ze względu na cel swój, jak i udział wybitnych sił artystycznych, przyciągnął znaczną liczbę słuchaczów. Na estradzie ukazała się ceniona śpiewaczka p-na Marya Bogucka z Warszawy, która niejednokrotnie już czarowała u nas słuchaczów swym pięknym metalicznym głosem. Utalentowana artystka odśpiewała cały szereg pieśni, jako to: «Polały się łzy me»—Paderewskiego, «Słowiczku mój» —Niewiadomskiego, aryę z opery «Luiza»—Charpentiera, «Preludyum»—Opieńskiego, «Najpiękniejsze piosenki»—Karłowicza. Owacyjne przyjęcie zniewoliło śpiewaczkę do ofiarowania nad program jeszcze kilku utworów. Artystka schodziła z estrady wśród grzmotu oklasków.

Drugim solistą wieczoru był znakomity skrzypacz Stanisław Barcewicz. Doskonale usposobiony artysta wyśpiewał na swoim instrumencie «Suitę g-dur» — Riesa, «Nad brzegiem Dunaju» i «Tańce słowackie» Wornesera, «Melodyę» — Paderewskiego, «Poloneza» — Wieniawskiego, oraz nad program «Mazurka»—Kątskiego i wiele innych cennych utworów. Darzono go salwami oklasków.

Jako pianista wystąpił p. Ludwik Golmer, odegrawszy «Balladę»—Grieg'a. Spełniał on też rzetelne zadanie jako akompaniator.

Koncert „Liry". W zapowiedzianym na nie dzielę 28 b. m. koncercie „Liry" przyjmuje udział najwybitniejsza w kraju śpiewaczka, prymadonna opery warszawskiej Helena Zboińska, która obecnie święci tryumfy w roli „Tosci" Pucciniego. Artystka przyrzekła dyrektorowi Joteyce zaśpiewać na koncercie „Liry" główną aryę z tej opery, która cieszy się niezwykłem powodzeniem na wszechświatowych scenach.

Obok p. Zboińskiej wystąpi znany w Warszawie basista p. Szeller. Koncert odbędzie się w sali koncertowej Vogla.

Z WARSZAWY.

---

* Dzień wczorajszy.

Żargonowy «Telegraf» zaznacza, że warszawski generał gubernator wojenny, w celu utrzymania porządku w mieście dnia wczorajszego, podzielił Warszawę na 100 okręgów, oddając każdy dozorowi jednego z oficerów, którzy będą odpowiedzialni za spokój w danym rewirze.

Wczoraj w Warszawie stały wszystkie fabryki. Do południa zamknięte były sklepy, ale je później otworzono w wielu dzielnicach. Targi były czynne. Tramwaje krążyły, ale dorożek ani wozów towarowych nie było prawie zupełnie. Banki były otwarte i załatwiały czynności. Piekarze, zaczynający pracę zwykle w niedzielę na noc, nie przybyli do piekarń, skutkiem czego pieczywa na rano nie było. W mieście odbyło się mnóstwo aresztowań.

Wczoraj o godz. 9-ej min. 10 zrana, na placu Witkowskiego, gdy tłum zaczął się zbierać około straganów, jak się zdaje, w zamiarze rozpędzania handlujących, wywiązało się starcie. Wojsko zaczęło strzelać. Rażeni kulami padli dwaj ślusarze: Józef Sandomir, lat 44 i Józef Kakowski, lat 42; obaj mają postrzelone nogi. Pogotowie po opatrunku odwiozło ich do szpitala św. Ducha. Oprócz tego kolbami pobito i pokaleczono Józefa Skórę, Maryę Sowę i Wincentego Kocikowskiego, wszystkich stróżujących w okolicznych domach.

* Wybuchy.

Wczoraj, o godz. 7 rano rozległ się na placu Bankowym silny huk. Miejscem katastrofy były zabudowania frontowe hr. Zamoyskiego na rogu ul. Senatorskiej i Żabiej, gdzie skutkiem wybuchu w sklepie firmy Borman i Szwede. wypadła ściana frontowa i część ściany sklepu Chazanowa z futrami, aż do dachu i część dachu wyrwana z krokwiami. Prócz tego powylatywało wiele szyb na przeciwnej stronie ul. Żabiej i w gmachu kantoru Banku Państwa. Największe straty poniósł właściciel sklepu p. Chazanow. Jeden z lokatorów, p. Neuman, utracił wszystkie ruchomości, zrujnowane doszczętnie. Dach na skrzydle zrujnowany został na całej długości aż do Żabiej. Ogółem straty, wybuchem spowodowane, wynoszą około 100,000 rb. Skutkiem wybuchu ucierpiało 6 ofiar. Przyczyna wybuchu jeszcze nie wyjaśniona.

Wybuchy podobne, choć o wiele skromniejsze w rozmiarach szkód spowodowanych, zdarzyły się wczoraj: w fabryce Frageta przy ul. Elektoralnej około godz. 4 po południu i w domu № 20 przy ul. Miodowej, gdzie mieści się urząd gubernialny. Przyczyny tych wybuchów niewyjaśnione. Strat znaczniejszych nie spowodowały.

* Kara.

Redaktora świeżo zawieszonego rosyjskiego pisma postępowego «Zapadnyj Gołos» Mirkin-Giecewicza, na mocy przepisów o stanie wojennym, skazał Główny naczelnik kraju na 500 rb. kary.

* Skład dynamitu.

W sobotę, jak donosi «Warsz. Dniew.», policya odnalazła w Warszawie jeszcze jeden skład dynamitu i nabojów rewolwerowych. Dynamitu znaleziono 8 funtów a nabojów około 500 sztuk.

* Trybunał rewolucyjny.

Przed trzema dniami w piwiarni na Lesznie odkryto trybunał rewolucyjny. «Warszawskij Dniewnik» donosi, że oprócz mnóstwa rewolwerów i nabojów znaleziono dużą paczkę papierów, dotyczących działalności sądowej komitetu polskiej partyi socyalistycznej; prośby podawane do sądu sprawiedliwości w różnych sprawach, kwity z opłaty nałożonych przez sąd kar a na wet tytuł wykonawczy na rb. 150 z notatką, że wyrok został wykonany przez P. P. S.

* Wydawnictwa nielegalne.

Jak donosi «Warsz. Dniew.», u jednego ze studentów uniwersytetu warszawskiego odkryto skład wydawnictw nielegalnych w ilości 4,200 egzemplarzy.

* Zamach na stróża.

Wczoraj około godz 6 i pół wieczorem, kiedy stróż domu № 38 przy ul. Pawiej N. Tulkes zapalał lampy na schodach, jakichś dwóch żydów strzeliło do niego z rewolwerów pięć razy, poczem zbiegli. Tulkes, jak donosi «Warszawskij Dniewnik», jest ciężko ranny trzema kulami w grzbiet i ramię.

TELEGRAMY

Agencyi urzędowych.

Petersburg, 21 stycznia. (P). W „Prawitelstw. Wiestniku" ogłoszono wynik rewizyi w ciągu grudnia, przyczem znaleziono mnóstwo bomb, laboratoryi, różnej broni w miastach: Petersburgu, Moskwie, Tule, Niższym Nowogrodzie, Penzie, Rostowie nad Donem, Ekaterynosławiu, Odesie, Mikołajewie, Kijowie, Mohilowie, Dźwińsku, Wilnie, Warszawie, Rydze.

Petersburg, 21 stycznia (P). Za odznaczenie się na służbie dowódzca pułku siemionowskiego Min posunięty został na generała majora z zaliczeniem do świty Najjaśniejszego Pana.

Petersburg, 21 stycznia. (P). Głównym redaktorem «Prawitielstwiennego Wiestnika» mianowano N. A. Gorjewa, na miejsce opuszczającego ten posterunek z powodu choroby Tatiszczewa. Przy „Prawit. Wiestn." będzie wydawany wielki polityczny dziennik „Russkoje Gosudarstwo".

Moskwa, 21 stycznia. (P). Do zarządu miejskiego złożono przeszło 7,000 zgłoszeń o wniesienie do list wyborczych, a do komisyi cyrkułowych przeszło 4,000. Z zapisanymi na mocy prawa z dnia 19 sierpnia r. z. opisano już 2,000 wyborców. Komitet moskiewski partyi socyal-rewolucyjnej wydał odezwę, aby dnia 22 stycznia powstrzymano się od demonstracyi i manifestacyi, uważając chwilę za niedogodną do nowego wystąpienia klasy robotniczej wszystkich partyi politycznych.

Partya handlowo-przemysłowa rozporządza środkami, dochodzącemi do kilkuset tysięcy rubli na agitacyę przedwyborczą.

Moskwa, 21 stycznia. (P). Idący do Moskwy pociąg pośpieszny kolei żelaznej moskiewsko-kijowsko-woroneskiej rozbił się na wiorście 456, licząc od Moskwy. Parochód zeskoczył z szyn za nim dwa wagony drugiej klasy i dwa wagony pierwszej klasy; wagon restauracyjny oderwawszy się od pociągu spadł z nasypu, zabitych niema; rannych lekko kilka osób. Przyczyna nie wiadoma.

Tyflis, 21 stycznia (P). Wobec braku komunikacyi z Kutaisem rozlokowana na stacyi Cipa za tunelem turomskim rota pułku temryńskiego znalazła się w trudnem położeniu. Dla ulżenia jej wysłano specyalny oddział, któremu wypadło jechać koleją żelazną wolno, naprawiając drogę, miejscami zepsutą, miejscami zniszczoną. Po drodze do Michajłowa w pobliżu jednego mostu oddział wymienił strzały z niewielką grupą powstańców. Na stacyi Michajłowo dokonano aresztowań. Ujawniono tylko, że na krótko przed przybyciem do Michajłowa oddziału były dość znaczne oddziały powstańców, którzy wymaszerowali do Suramu. W Suramie oddział wymienił strzały z powstańcami, z których kilku poległo, kilku aresztowano.

W dalszym marszu oddział wszedł w związek z rotą w Cipie, wyprowadził ją na stronę tunelu, zajętą przez wojska. W przełęczy suramskiej wymienił strzały z wielkiem zbiegowiskiem powstańców. Secina kozaków, obchodząc stacyę Cipa, przy wymianie strzałów z powstańcami straciła trzech w poległych i jednego miała rannego; zabito siedem koni.

Białystok, 21 stycznia (P). Doniesienia gazet o rzuceniu bomby w Białymstoku w dniu 13 b. m. są nieprawdziwe.

Mińsk, 21 stycznia (P). Dzień przeszedł zupełnie spokojnie.

Starokonstantynów, 21 stycznia (P). W sprawie rozruchów agrarnych w miasteczku Tulczynie aresztowano 18 ludzi. Wszyscy na mocy przepisów o ochronie wzmocnionej osadzeni zostali w więzieniu na trzy miesiące.

Libawa, 21 stycznia. (P) W powiecie grobińskim powstanie; pogrom majątków obywatelskich; psucie dróg; z wyroku sądowego stracono 26 ludzi.

Londyn, 21 stycznia (P). W dniu 20 b. m. do godziny 9 min. 30 wieczorem wybrano 245 liberałów, 35 robotników, 113 unionistów, 79 nacyonalistów. Liberalni zdobyli 139 mandatów, partya robotnicza 28, unioniści 8, nacyonaliści 1.

Berlin, 21 stycznia (P). Podług informacyi «Nordeutsche Allg. Zeitung» poseł ruski w Hamburgu Czyrski jest kandydatem do teki ministra spraw zagranicznych.

New-York, 21 stycznia. (P). Donoszą z Willemstadu, że rząd wenezuelski energicznie koncentruje wojska w miastach portowych i uzbraja je.

Waszyngton 21 stycznia. (P) Sekretarz stanu Ruth zapowiedział, że przedstawicielami Stanów Zjednoczonych na konferencyi pokojowej w Hadze będą b. poseł w Londynie Czoet, b. poseł w Paryżu Poster i sędzia Ross.

Teheran, 21 stycznia (P). Około 1000 mułłów teherańskich i kupców, protestując przeciw zarządzeniom gubernatora, udało się do miasteczka Szobułazima. Dla uniknięcia rozruchów i przelewu krwi, szach się zgodził na zastosowanie zebrania wyborczego przedstawicieli duchowieństwa i kupców, rolników około 40 ludzi pod przewodnictwem szacha. Zebranie nazywa się «domem sprawiedliwości», prowadzi sprawy państwa i wydaje prawa. Te ostatnie będą zmienione w duchu równości wszystkich stanów wobec prawa. Protekcya i poplecznictwo wzbraniają się. Mułłowie powrócili do Teheranu z owacyami. Gubernator podał się do dymisyi. Obawiają się, że zebranie zażąda wydalenia urzędników celnych belgijczyków i dymisyi ministra Nausa.

(Patrz stronę 5-ą).

OFIARY.

———

Na rodzinę zabitego Bezingera.

Pracownicy kolei elektrycznej 11 rb. 61 k. — Z fabryki centralnej tkalni akc. Towarzystwa K. Scheiblera 5 rubli. — Z fabryki Silbersteina oddział tkalni 11 rb. 9 i pół kop. — Z fabryki Heinzla i Kunitzera w Widzewie oddział wykończalni 4 rb. 22 k. — Julia Królikowska 2 rb.

Pracownicy z oddziału przędzalni fabryki Steinerta 7 rb. 67 kop., mianowicie: Józef Jadczyk 30 kop., I. Piłatowski 50 kop., O. Lorentz 20 k., A. Siebert 20 kop., H. Hubert 15 k., F. Rakuc 20 kop., Ł. Wężyk 5 k., M. Lewy 20 k., J. Janikowska 8 k. A. Traczyk 5 k., A. Jadczyk 5 k., Z. Malec 15 k., A. Kędzierska 20 k., J. Włoszczak 5 k.. J. Pytlak 10 k., F. Szmajdzyńska 15 k., L. Ler 20 k., M. Klinbail 10 k., A. Juszczak 10 k., J. Hofman 10 k., M. Nowak 10 k, L. Jarczak 20 k.. Z. Michalska 10 k., F. Gordziołek 10 k., A. Kubuś 15 k., A. Małecka 25 k.. J. Szywińska 10 k., A. Brzeszczak 10 kop., P. Wolf 20 k., M. Szewczyk 15 k., L. Gajzler 15 k., J. Rosiak 20 k.. J. Obiński 5 k., W. Słomiński 3 kop., S. Stępniak 20 k., M. Kurasiński 20 kop., R. Kennig 20 k., J. Janiszewski 10 kop., A. Niedźwiedzka 5 kop., F. Bogusiak 15 k., J Szmydt 20 k., F. Węgrowska 10 k., W. Wojtczak 25 k, H Świerczyńska 10 k., J. Ludziborowska 10 k, S. Stencel 8 k., M. Wasik 10 k., J. Krawczyk 10 k., T. Florczak 5 k., J. Kornacki 5 k, A. Taszarczyk 10 k, J. Stępiński 5 k., A. Walicki 8 k., J. Pleskacz 10 kop., S. Matelcki 10 k., Marusik 5 kop., Pińczyk 5 kop.

Pracownicy z oddziału (nocnego) przędzalni fabryki Steinerta 6 rb. 15 kop., mianowicie: A. Krzemieniewski 15 kop, I Marczewski 15 k., A. Skura 10 k., B. Wolski 7 k, I. Kałc 10 k., S. Jaruga 5 kop, J. Nowak 10 k., B. Hejzler 7 k, W. Duminiak 5 k., I. Marędziak 7 k., F. Kostelak 7 k., S S wiński 8 k., W. Barczyński 5 k., M. Michalak 10 k., J. Marędziak 3 kop, I. Kowalczyk 10 kop., I. Gwizdka 19 k, A. Matusiak 5 k., I. Matejak 5 k., F. Gęsicki 10 k., R. Labuch 10 kop., F. Rzepecki 7 kop., W. Sobczyński 3 k., I. Wrubel 5 k., A. Cabański 5 k, A. Mroikowski 10 k., M. Omuchowski 5 kop., S. Szeliga 15 k., I. Smolarek 5 k., M. Wrubel 10 k., K. Hołysz 7 k., I. Barczak 20 kop., S. Kmiecik 5 k., W. Jurga 4 k., W. Chymla 5 kop., F. Pogoływski 15 k., A. Sitek 5 k., I. Suchora 15 kop.. L. Macek 5 k, A. Piotrowski 7 kop., W. Chmielewski 15 k.. Gurecki 5 k, I. Batora 20 k., A. Wagner 10 k., W. Jarzębowski 15 k., Baliński 15 kop., I. Pawlak 5 k., Wołoszczyk 5 k., Rogulski 5 k., Błaszczyk 5 kop.. Mazerak 5 k., Stainski 10 kop., Malinowski 10 k., K. Wolf 45 k., Bednarek 3 k., Niepsuj 5 k., Niedźwiedzki 5 k., Połszczewski 0 kop., S. Bednarek 5 k, Muszyński 5 k, Potakowski 5 k., Tyn 4 kop. Bryks 10 k., Kołys 5 k., Urbański 5 k., Wudarczyk 15 k., Szymczak 5 kop., Nowak 10 k., Jośmierski 10 k., bezimiennie 27 k.

Na biedną Maryannę Barczyńską.

M. W. 1 rb. — B. D. 1 rb.

Na chorą Pajewską.

Edkowie 2 rb.

Na łódzkie chrz. Tow. dobrocz.

Zebrane na posiedzeniu zgromadzenia piekarzy 15 rb. 33 kop.

Na głodnych.

Mędrzeccy, zamiast powinszowań noworocznych, 3 rb.

Na wpis dla ucznia polaka szkoły handlowej.

W celu uczczenia pamięci w dniu imienin ś. p. Janci Mędrzeckiej 3 rb

Na wpisy dla uczniów szkoły handlowej.

Pozostałe od sprzedaży biletów na niedoszły do skutku podwieczorek (urządzany dla młodzieży) 8 rb.— Nie przyjęte przez p. Wściekilcę za wydrukowanie biletów 1 rb. 50 kop.

Na robotników niciarni w Widzewie

Julia Królikowska 1 rb

Na najbiedniejszych

Julia Królikowska 1 rb.

Wybory w powiecie.

—

W powiecie łódzkim przystąpiono już we wszystkich gminach do prac przygotowawczych do wyborów.

Naczelnik powiatu łódzkiego rozesłał specyalne litografowane instrukcye, oraz listy osób mających prawo głosu, nadesłane przez kasę powiatową i inspektorów podatkowych.

Wzmiankowane wykazy obejmują następujące listy:

a) Osób, które wykupiły świadectwa przemysłowe na prowadzenie osobiście przedsiębiorstw przemysłowych w powiecie łódzkim w roku ubiegłym, mianowicie w gminie Brójce 9, w gm. Bruss—15, w gm. Wiskitno—2, w gm. Gospodarz 1, w gm Górki—3, w gm. Łagiewniki—6, w gm. Pucznięw—2, w gm. Radogoszcz—25, w gm. Rzew—15 i w gm. Chojny—118.

b) Osób, utrzymujących przedsiębiorstwa handlowo przemysłowe, według świadectw na prowadzenie przedsiębiorstw handlowych 3 i 4 rzędu oraz przemysłowych 6, 7 i 8 rzędu; w roku ubiegłym, mianowicie: w gminie Rzew 93, w gm. Chojny—174, w gm. Rąbień—6, w gm. Czarnocin—12, w gm. Brójce—10, w gm. Wiskitno—15, w gm. Gospodarz—19, w gm. Górki—53, w gm. Dzierzązna—3, w gm. Żeromin—3, w gm. Łagiewniki—7, w gm. Lućmierz—5, w gm. Nowosolna—53, w gm. Pucznięw—8, w gm. Radogoszcz—73, w gm. Brużyca 109, w gm. Babice—6, w gm. Bełdów—4, w gm. Bruss 107.

c) Osób, utrzymujących przedsiębiorstwa handlowo przemysłowe na podstawie świadectw handlowych 1 i 2 rzędu i przemysłowych 1, 2, 3, 4, i 5 rzędu, mianowicie: w gminie Brużyca 6, w gm. Bruss 10, w gm. Łagiewniki 1, w gm. Lućmierz 1, w gm. Pucznięw 1, w gm. Radogoszcz 14, w gm. Rzew 7, w gm. Chojny 15.

Z powyższych wykazów widzimy, że liczba prawyborców w gminach powiatu łódzkiego, mających prawo głosu na podstawie prowadzenia osobiście przedsiębiorstw przemysłowo handlowych wynosi 196, mających prawo głosu z tytułu utrzymywania przedsiębiorstw przemysłowo-handlowych 3, 4, oraz 6, 7 i 8 rzędu — ogółem 640; oraz z tytułu utrzymywania przedsiębiorstw handlowo-przemysłowych 1 i 2 rzędu, oraz przemysłowych 1, 2 3, 4 i 5 rzędu — ogółem 55.

Pozostaje tylko wykazanie osób, którym przysługuje prawo głosu przy wyborach, jako posiadacze gruntów w określonym rozmiarze od 3 mórg do 10 dziesięcin i od 10 dzies. do 100 i wyżej. Ułożeniem tych list zajmują się wójci gmin.

Na podstawie przesłanych przez naczelnika powiatu list osób, posiadających cenzus wyborczy z tytułu opłaty podatków przemysłowo-handlowych, wójci gmin obowiązani są wpisać nazwiska w porządku alfabetycznym do odpowiednich szematów i łącznie z wykazem osób, mających cenzus wyborczy z tytułu posiadania odpowiedniem obszarem gruntu—przesłać naczelnikowi powiatu.

———

Z CESARSTWA.

—?—

Z Petersburga. W tych dniach w Petersburgu przy ulicy Sadowej, w domu pod nr. 116, aresztowano zgromadzenie wojskowych. W czasie rewizyi, znaleziono kilka proklamacyi i rewolwerów. Zaaresztowane zostały właścicielki pokoju, gdzie się odbywało zgromadzenie (kursistki Audrejanowa i Kasogorieckaja), siedmiu marynarzy 18 ej załogi, jeden junkier i jeden nieznajomy, który odmówił wymienienia nazwiska. Jak się okazało, zgromadzenia podobne odbywały się bardzo często i uczestniczyli w nich prócz żołnierzy, czasami i oficerowie. Jednakże tym razem na zebraniu ich nie było. Znaleziono przy rewizyi, szyfrowaną listę, którą władze starają się odczytać, by wpaść na trop obszernej, jak się zdaje organizacyi.

— W Petersburgu zacznie niebawem wychodzić gazeta ludowa p. t. „Roboczij Mir". pod redakcyą W. Archangielskiego.

— W Petersburgu, jak donoszą do «Warsz. Dniew.», skonfiskowano 80,000 egzemplarzy proklamacyi, przeznaczonych do rozdania w dniu 22 stycznia.

— Niektóre teatry petersburskie zamierzają nie dawać przedstawień w dniu 22 stycznia. Naczelnik miasta uprzedził właścicieli tych teatrów, że w takim razie będzie zmuszony zamknąć je.

— Chrustalew, prezes rady delegatów robotniczych, przebywający w twierdzy Petropawłowskiej, jak donoszą „Nowosti", przez cztery dni wstrzymywał się od przyjmowania pokarmu; ponieważ władza więzienna nie chciała dawać mu książek do czytania. W końcu władze zadośćuczyniła jego żądaniu.

— W dniu 16 ym b. m. w Petersburgu odbył się pogrzeb zabitego w restauracyi „Miedwied" studenta, Dawidowa. Policya konna i piesza eskortowała kondukt pogrzebowy na sam cmentarz.

— W tych dniach do drukarni dziennika „Narodnaja Polza" przybyło 23 ludzi od rady delegatów robotniczych w celu wydrukowania nr. 12 „Wiadomości rady delegatów robotniczych." Powiadomiona o tem policya przybyła na miejsce o godz. 12 w nocy i zaaresztowała wszystkich. Rękopisy skonfiskowano.

— Nowo utworzony komitet wykonawczy rady delegatów robotniczych w Petersburgu został aresztowany w dniu 15 b. m.

Z Białegostoku. W miasteczku Zabłudowie, położonem o 16 wiorst od Białegostoku, we wtorek w nocy dnia 16 b. m. w sklepie monopolowym ograbiono poborcę pieniędzy, utargowanych za sprzedaż trunków. Przestępcy, którzy udali się drogą ku Białemustokowi, zabrali pięć tysięcy rubli. Do Zabłudowa wyjechał isprawnik powiatowy. Poszukiwanie łupieżców prowadzi się energicznie.

Z Wilna. W dniu 17 b. m. w Wilnie dokonano rewizyi w drukarni gazety żargonowej „Der Wecker". Znalezione 200 egzemplarzy pisma „Robotnik żydowski" zostały skonfiskowane.

Z Charkowa. «Charkowskija Wiedomosti,» organ rządu gubernialnego, takie podaje szczegóły o rewolucyi grudniowej w Charkowie, a właściwie o jej agonii. Po aresztowaniu w nocy z 23 na 24 grudnia przywódców ruchu rewolucyjnego, reszta powstańców z bronią w ręku zabarykadowała się w fabryce Helfericha-Sadego i tam urządziła ostatnią swoją redutę. Rano 25 grudnia otoczono fabrykę ze wszystkich stron wojskiem wszystkich rodzajów broni i zażądano poddania się po upływie 10 minut. Oblężeni naturalnie odmówili i wówczas nastąpiła zażarta walka. Dopiero po 20 ej salwie armatniej powstańcy wywiesili białą chorągiew i poddali się w ilości 137 ludzi. Tymczasem oblężonym od ul. Mlecznej nadciągała pomoc ze strony robotników, którzy natarli na wojsko. Wywiązała się druga walka. Tegoż dnia stoczono jeszcze trzecią bitwę z wojskiem rządowem w okolicach warsztatów kolejowych, gdzie odbywał się mityng robotniczy.

Z Kijowa. «Ag. tel. ros.» donosi z Kijowa pod datą 17 go b. m.: «W składzie materyałów strzelniczych, znajdującym się w okręgu fortecy kijowskiej, dokonano zuchwałej kradzieży materyi wybuchowych, nabojów i rurek dynamitowych. W okresie od dnia 5 do 10 b. m. z szafy kancelaryi magazynu zabrano 11 kluczy, pieczęć i glejty do składu. W dniu 10 b. m. do składu przybyło dwóch złoczyńców w mundurach fajerwerkerów z dwiema podwodami. Przepuszczeni przez wartę po przedstawieniu glejtów, bez przeszkody naładowali na podwody materyały strzelnicze i odjechali. Przestępców nie wykryto.»

Kwestya agrarna w Rosyi.

———

W szeregu spraw, które dojrzały do wysokiego stopnia nagłości i uledz muszą niezwłocznemu przez rosyjską Dumę państwową załatwieniu, wysuwa się w Cesarstwie rosyjskiem na plan pierwszy kwestya agrarna. Ruchy chłopskie objęły dziś groźnym pożarem ogromną przestrzeń państwa, nabrały charakteru ostrego i niebezpiecznego, doprowadziły do wypadków, których konsekwencye ciążyć nie przestaną nad stosunkami wiejskiemi i nie mogą być w całości oznaczone. Jak wiele innych zdarzeń, podobnież i te okazały się w stopniu znacznym niespodzianką. Że włościaństwo rosyjskie jest zubożone i wyniszczone, że upada pod ciężarem podatków i cierpi głód, że wyżywić się z pracy na roli nie może—to już wiele pisało. Dla większości wszakże uchodziło za pewnik, iż jedyną przyczyną takiego stanu rzeczy jest z jednej strony wadliwy ustrój własności rolnej (posiadanie gminne), z drugiej—upośledzenie prawne i kulturalne ludności wiejskiej. Przypuszczano, że wystarczającem lekarstwem będzie tam zrównanie włościanina w sprawach obywatelskich z resztą ludności, oraz podniesienie go na wyższy stopień oświaty i uspołecznienia przez szerzenie wiedzy ogólnej i fachowej, przez szerzenie idei samopomocy zbiorowej. Tymczasem dziś, gdy owe groźne fakty zwróciły uwagę powszechną na świat włościański rosyjski, okazuje się, że zalecane środki są jednostronne w zna-

cznej mierze błędne i niewystarczające. Pomimo wadliwej organizacyi własności rolnej (poniekąd może nawet z powodu jej), pomimo niesłychanego zacofania umysłowego, braku wiedzy fachowej i nieznajomości nowożytnych metod pracy, pomimo przeciążenia podatkowego i skrępowania prawnego, włościaństwo rosyjskie cierpi na brak ziemi. Cierpi w tak wielkim stopniu, że nawet rozwiązanie mu rąk do pracy i podniesienie jej intensywności, nie wyprowadziłyby ludności wiejskiej z nędzy, która ją zjada i do rozpaczliwych czynów popycha.

Z pośród byłych włościan obywatelskich 42,6 proc. otrzymało przy uwłaszczeniu nadział niewystarczający do wyżywienia rodziny, z pośród chłopów rządowych i apanażowych nadzielono niedostatecznie 13,7 proc. Dziś jest zagród bezrolnych około 7 procent, co czyni blisko 20 milionów dusz, wśród pozostałych zaś stosunki układają się w ten sposób, że od roku 1888 do 1898 ilość koni włościańskich spadła z 19,6 milionów do 17 milionów, ilość bydła rogatego z 34,6 milionów do 24,5 milionów, ogółem zaś w 50 guberniach Rosyi europejskiej niedobór zboża u włościan wynosi 17 proc. ilości potrzebnej, niedobór owsa 41 proc. Nadmiar sił roboczych włościańskich, które zajęcia przy roli znaleźć nie mogą, obliczają dziś na 32 miliony osób, co jest cyfrą olbrzymią, jeżeli zważymy, iż stanowi ona 38,4 proc. ogółu włościan, gdy ogół robotników w przemyśle (wielkim i małym), oraz w handlu sięga zaledwie 6,6 milionów dusz.

Już z tych paru cyfr łatwo się przekonać, iż niepodobna mówić na seryo ani o rozwiązaniu kwestyi włościańskiej przez podniesienie intensywności pracy rolnej, ani o zwróceniu wolnych rąk roboczych ku zajęciom nierolnym. Dla Cesarstwa—nie mamy tu na myśli Królestwa Polskiego—staje się rzeczą naglącą niezwłoczne powiększenie obszaru gruntów, będących w posiadaniu chłopów, powiększenie własności gruntowej włościańskiej kosztem własności innych kategoryi. Same tylko użytki rolne dóbr rządowych i apanażowych w tym celu wystarczyć nie mogą (jest jednych zaledwo 3,9 milionów dz., drugich 2,6 mil. dr. w Rosyi europejskiej) — część włościan bezrolnych i małorolnych da się skierować do Azyi, część znów wypadnie zaspokoić kosztem ziem obywatelskich, które rząd na ten cel odkupić zamierza. To mianowicie ostatnie źródło jest tem konieczniejsze, że w olbrzymiej większości wypadków grunty włościańskie i obywatelskie tworzą szachownicę, uniemożliwiającą po prostu wszelką uprawę bez skupienia się w jednych rękach.

Otóż społeczeństwo polskie jest podwójnie zainteresowane przez nadchodzącą reformę agrarną w Rosyi: Naprzód dla tego, iż obejmie ona (na równi z guberniami centralnemi) olbrzymi obszar kraju, w którym polacy posiadają interesy ekonomiczne i kulturalne, a także pewne interesy polityczne, powtóre dlatego, że przebieg jej w Rosyi musi koniecznie znaleźć pewne odbicie w Królestwie. Głód ziemi wśród włościan naszych—lubo inne niż w Cesarstwie przybiera formy—jest z pewnością nie o wiele mniej dotkliwy i nie o wiele mniej uzasadniony, wrażliwość ich na przeobrażenie agrarne—przy szalonej zwłaszcza agitacyi demagogiczno-socyalnej — będzie wielka, tendencye zaś do rozciągnięcia na Królestwo Polskie samej zasady regulowania stosunków rolnych z urzędu, nie da się, o ile przewidywać wolno, powstrzymać. Da się natomiast zmodyfikować odpowiednio do istotnych naszych potrzeb i rzeczywistych warunków naszego życia ekonomicznego, na to wszakże, aby centralistyczny demokratyzm wyzyskać w kierunku dla siebie pożądanym i na korzyść odrębności naszej obrócić, trzeba gruntownego i wszechstronnego przygotowania.

Zawczasu przeto obywatelstwo Królestwa Polskiego zabrać się powinno do pracy zbadania stosunków agrarnych, zaopatrzyć się w wyczerpujące argumenty rzeczowe i mieć gotowy, wykończony w szczegółach plan reformy.

Sprawą tą w szczególności zająć się powinny towarzystwa rolnicze w Królestwie Polskiem. Do najpilniejszych zadań tychże towarzystw zaliczyć należy opracowanie, rozwinięcie i umotywowanie planu reformy agrarnej.

—·—

OSTATNIE WIEŚCI.

Rzeczpospolita w Krasnojarsku.

W Krasnojarsku była czasowo proklamowana rzeczpospolita. Bliższe szczegóły o tym wypadku podają telegramy do „Mołwy“ z dnia 13 b. m.

Wskutek strejku pocztowo-telegraficznego, i wskutek pogłosek o wybuchu zbrojnego powstania w Rosyi wewnętrznej, ruch rewolucyjny w Krasnojarsku wzmógł się do tego stopnia, że oprócz robotników kolejowych ogarnął inteligencyę miejscową i nawet batalion kolejowy. Szybko zorganizowała się zjednoczona rada deputatów od żołnierzy i robotników i zagarnęła władzę nad miastem. 21 grudnia powstańcy opanowali drukarnię gubernialną i wszystkie prywatne; 22 grudnia urządzili wspaniały manifestacyjny pochód po mieście. W pochodzie uczestniczył zrewolucyonizowany batalion żołnierzy pod bronią pod dowództwem chorążego rezerwy p. Koźmina, dalej uzbrojeni uczniowie i cała niemal ludność. 23 grudnia powstańcy zaprowadzili własną milicyę w mieście. 28 grudnia rozbrojono wszystkich policyantów i rozdano obywatelom broń, znalezioną w zarządzie policyjnym.

Równocześnie urządzono olbrzymie mityngi na których jako cel wystawiono: wywołanie zbrojnego powstania w celu zmuszenia rządu do zwołania konstytuanty. Dopiero 7 stycznia r. b. przybyłe z Irkucka wojska przywróciły dawny porządek. Dzięki taktowi władz miejscowych obeszło się bez rozlewu krwi.

—:—

Telegramy

Agencyi urzędowych.

—s—

Petersburg, 20 stycznia. (P.) Niektórzy duchowni parafialni wskutek nieprawidłowego tłómaczenia rozporządzeń rządowych, wzniecają w ludności opór względem władz rządowych. Z powodu tego Synod zwraca się do biskupów eparchialnych, ażeby nie pozostawiali bez odpowiedzialności tych duchownych, którzy okażą nieposłuszeństwo władzom rządowym i natychmiast osoby takie zawieszali w służbie duchownej.

Z rozporządzenia Synodu zawiadomiono zarządy duchownych instytucyj naukowych, że jeżeli wychowańcy ich nie przybędą na wykłady do d. 28 b. m., szkoły te ulegną zamknięciu do przyszłego roku szkolnego.

Petersburg, 20 stycznia. (P) Zjazd stronnictwa konstytucyjno-demokratycznego postanowił wziąć udział w wyborach do Dumy, ażeby wypracować ustawę wyborczą i obmyśleć środki dla uspokojenia państwa.

Petersburg 20-go stycznia. (P). Wskutek braku komunikacyi telegraficznej za pośrednictwem kolei syberyjskiej z Władywostokiem, pozwolono przyjmować przez Austryę za opłatą 2 rb. 80 kop. za wyraz telegramy, adresowane do Władywostoku i instytucyi Rosyi Azyatyckiej od Władywostoku do Błagowieszczeńska, a także do Charbina.

Petersburg, 20 stycznia. (P.) Zmarł tu pisarz Lejkin.

Petersburg, 20 stycznia. (P). Redaktor wydawca gazety «Ruś», A. Saworin, oskarżony z art. 129 kodeksu kryminalnego, wyrokiem Izby sądowej skazany został na zamknięcie w twierdzy na rok, z prawem udania się do łaski Monarszej o skrócenie terminu zamknięcia do 3 miesięcy.

Warszawa, 21 stycznia (P) Na skutek starań komitetu giełdowego ministeryum komunikacyi poleciło, aby nie pobierano składowego za towary, zalegające na stacyach z powodu nie wysłania pocztą dublikatów, listów, frachtów z przyczyny bezrobocia pocztowo-telegraficznego.

Warszawa, 21 stycznia. (P). Uwolniono 18 urzędników pocztowo-telegraficznych.

Helsingfors, 20 stycznia. (P.) Podczas śledztwa pierwotnego w sprawie robotnika, który dokonał dwóch ohydnych zbrodni zabójstwa, do instytucyi rządowej wdarła się banda członków „Czerwonej gwardyi“, zorganizowanej przez socyalnych demokratów i zażądała wszczęcia natychmiastowego śledztwa względem komisarza i innych członków policyi. Wskutek zuchwałego zachowania się bandy, władze zmuszone były na pewien czas przerwać badanie. Winnych pociągnięto do odpowiedzialności sądowej.

Kijów 20 stycznia. (P.) Przybył na kuracyę raniony gubernator czernihowski Chwostow.

Odesa, 21 stycznia. (P) Wobec krążących pogłosek o podkopie w celu wysadzenia w powietrze soboru, naczelnik miasta ogłasza, że komisya po zrewidowaniu piwnic w domach otaczających plac soborny nic podejrzanego nie znalazła.

Odesa, 21 stycznia. (P) Wobec pogłosek o bezrobociu powszechnem d. 22 b. m. generał gubernator wzywa ludność spokojną o pomoc zwłaszcza w utrzymaniu porządku i zapowiada, że usiłowania urządzenia demonstracyi będą tłumione z orężem w ręku bez uprzedzenia. Wszystkie przedsiębiorstwa przemysłowo handlowe nie powinny przerywać czynności. Robotnicy uchylający się od pracy będą odpowiedzialni osobiście

Tyflis, 21 stycznia. (P). Na placu Kachetyńskim patrol przy rewizyi znalazł u dwóch osób rewolwer i dwie bomby. Aresztowani usiłowali zbiedz; jeden z nich zabity, drugi ciężko ranny.

Tyflis, 21 stycznia. (P). Rozpoczęły się prawidłowo lekcye w zakładach naukowych. Z Tyflisu wysłano pułki erywański i tyfliski z kartaczownicami.

Batum, 21 stycznia (P). Na dwóch parostatkach, oddanych przez rząd turecki do rozporządzenia miejscowemu konsulatowi, wyjeżdżają masami poddani tureccy, którzy z portów podali petycyę o zamianę urzędników policyi nowymi.

Saratów, 21 stycznia (P) Obowiązujące postanowienie gubernatora pozwala na sprzedaż uliczną książek i wydawnictw peryodycznych tylko osobom, posiadającym na to pozwolenie od naczelników policyi; wzbroniono sprzedaży literatury nielegalnej kierunku przeciwnego rządowi.

Kazań, 21 stycznia (P). Sporządzenie list wyborczych opóźnia się wskutek obojętności wyborców. W ciągu sześciu dni w 6 iu okręgach ogłoszono tylko 40 oświadczeń.

Elizawetgrad, 21 stycznia. (P) Generał-gubernator ogłasza, że zbiegowiska uliczne będą rozpędzane przez siłę zbrojną bez uprzedzeń.

Nowogród, 21 stycznia. (P). „Wiadomości gubernialne” ogłaszają, że gub. czernihowska przez generał lejtnanta Pantaljewa ogłoszoną została w stanie ochrony wzmocnionej.

Bendery, 21 stycznia. (P). We wsi Kamrat w powiecie benderskim zaludnionej przez 1000 bułgarów wynikły rozruchy. Komisarz i „urjadnik” pobici i aresztowani przez tłum, zburzono kilka domów. Do Kamratu wyjechały władzę i szwadron dragonów, krążą pogłoski o poległych.

Berdyczew, 21 stycznia. (P). Aresztowano 32 przewodców miejscowych kół rewolucyjnych. Główny agitator doktór Plich zdołał zbiedz.

Bijsk, 21 stycznia. (P) Z powiatów donoszą o groźbach i swawoli powracających rezerwistów domagających się wydania wsparć wszystkim bezwzględu na ich zamożność. Zdarzyły się wypadki gwałtów. Władze miejskie są terroryzowane; w niektórych miejscowościach muszą się ukrywać.

Jarosław 21 stycznia. (P). Urzędników pocztowo telegraficznych zawiadomiono urzędownie, że wszyscy dostali dymisyę, przyczem pewnej ich części pozwolono podawać prośby o przyjęcie z powrotem. Czterech oddano pod sąd za agitacyę

Woroneż, 21 stycznia (P). Przybył tu generał-lejtenant Tyrtow i objął obowiązki generał gubernatora. Komitet związku 30 październik wzywa do zjednoczenia inne partye legalnego porządku, w celu wspólnego przeprowadzenia kandydatów do Dumy i do przeciwdziałania partyom rewolucyjnym.

Mitawa, 21 stycznia (P) Przez rozruchy w Kurlandyi i brak towarów kolej żelazna libawo-kazentotska znalazła się w trudnem położeniu. Kupony styczniowe nie mogą być zapłacone.

Ostaszków, 20 stycznia. (P). Aresztowano, jako podejrzanych o propagandę śród włościan,

b. urzędnika ziemstwa Ratmanowa i właściciela ziemskiego Bielowa.

*

Petersburg, 22 stycznia. (P.) Związek przemysłowców warszawskich i niektórzy fabrykanci petersburscy wspólnie starają się u rządu o przedsięwzięcie środków przeciwko zastojowi w przemyśle i handlu. Za jeden ze środków petenci uważają najrychlejsze uregulowanie sprawy robotniczej. Do starań przyłączyli się również niektórzy fabrykanci moskiewscy.

Petersburg, 22 stycznia. (P). W mieście panuje spokój. Drukarnie i większość fabryk nieczynne. Pogłoska, że naczelnik miasta nakazał dawać przedstawienia w teatrach, pod groźbą zamknięcia ich, jest nieprawdziwa.

Petersburg 22 stycznia. (P). Agencya petersburska upoważniona jest do oświadczenia, że pomieszczane w dziennikach wiadomości o przedmiotach omawianych jakoby na posiedzeniach rady ministrów i wypowiedzianych tam poglądach w większej części wypadków są niedokładne, przekręcone albo zupełnie zmyślone. Do liczby tych ostatnich należy wiadomość, zamieszczona w sobotnim numerze «Molwy».

Petersburg, 22 stycznia. (P). W nocy na 22 b. m. skonfiskowano cztery tygodniki satyryczne. Redaktor „Strieły" aresztowany. Trzeci zjazd delegatów związku akademickiego zbierze się dn. 27 b. m.

Petersburg, 22 stycznia (P). Z powodu odmowy Senatu przedłużenia komisyi wyborczych rada miejska postanowiła nalegać na przedłużenie terminu do końca marca. Projektowane na naradzie przedstawicieli moskiewskich banków utworzenie konsorcyum, w celu poparcia handlu, przemysłu i ożywienia handlowo-przemysłowego kredytu w moskiewskich bankach prywatnych i ich oddziałach petersburskich przy pomocy banku państwa Najwyżej uznanem zostało.

Petersburg, 22 stycznia. W mieście spokojnie. Minister skarbu pozwolił, aby nowa ocena renty państwa przy przyjmowaniu jej, jako kaucyi za opłaty celne, nie była stosowaną do starych kaucyi. Redaktor satyrycznego dziennika «Pulemiot», Szebujew, aresztowany; piąty numer «Pulemiota» skonfiskowano.

Petersburg 22 go stycznia (P). Skasowanie twierdzy szlisselburskiej wymaga kilku tygodni; istnieje kilka projektów, dotyczących dalszego losu zamkniętych w twierdzy szlisselburskiej. Tymczasowo zostaną oni przeniesieni do twierdzy petropawłowskiej.

Petersburg, 22 stycznia (P). Dnia 16 marca w rocznicę śmierci Glinki w Petersburgu na placu jego imienia odsłonięty zostanie pomnik.

Moskwa, 21 stycznia. (P). Generał-gubernator ogłasza:

«Poniósłszy klęskę przy przestępnej propagandzie zbrojnego powstania rewolucyoniści używają obecnie innej broni oszczerstwa i gróźb starając się wzbudzić wrogi nastrój przeciw władzy legalnej i przeszkodzić ustaleniu porządku oraz biegu życia normalnego. Administracyę oskarżają o dziką samowolę i gwałcenie praw wojska o barbarzyństwo i okrótne postępowanie ze spokojnymi mieszkańcami bez różnicy aresztowanymi przez zbyt gorliwą policyę. Uporczywie rozpowszechniają się pogłoski, jakoby każdej nocy niewinne ofiary takiej żarliwości wyprowadzane były za miasto i rozstrzeliwane.

Uporczywie szerzą się groźby o wybuchu w stolicy nowych rozruchów; wskazywane są nawet dni 22 i 25 stycznia r. b, w których groźby te zostaną spełnione. Oświadczam ludności, że wszystkie te przestępne pogłoski są zupełnie bezzasadne; opowieści o rozstrzeliwaniach są złośliwem kłamstwem».

Generał-gubernator zaręcza, że rozruchy się nie powtórzą, albowiem przewidziane przez niego środki wszelkie usiłowania rozruchów stłumią je w zarodku przez zastosowanie stanowczych i surowych środków.

Małoarchangielsk 21 stycznia. (P). Nadzwyczajne zebranie ziemskie postanowiło wyjednać u rządu pożyczkę na wprowadzenie gospodarstwa ziemskiego w sumie 102,000 rb.

Elizawetgrad, 21 stycznia. (P). Generał-gubernator ogłosił: W razie zakłócenia rozpoczynających się w zakładach naukowych lekcyi przy pomocy gróźb i abstrakcyi przedsięwzięte zostaną środki najsurowsze przeciw uczniom i ich rodzinom aż do wysłania etapem w gubernie oddalone.

Jarosław, 21 stycznia. (P). Do przędzalni i tkalni Sokałowa zjawiła się sotnia kozaków i żandarmi. Dokonano rewizyi. Aresztowano dyrektora Denisona, jego pomocnika Sosdalcewa i kilku ludzi ofi yalistów i robotników.

Sudża, 21 stycznia. (P). Dziś po południu jak i wczoraj tłum 3,000 ludzi zamierzał uwolnić więźniów. Wezwano wojsko.

Mitawa, 22 stycznia. (P.) Powstańcy w czasie władania kasami gminnemi przywłaszczyli sobie pieniądze gminne w rozmiarze 8 tysięcy rubli. W Rydze w kołach roboczych opowiadają o roztrwonieniu zebranych przez robotników pieniędzy na cele rewolucyjne.

Moskwa, 22 stycznia. (P.) W mieście spokojnie. Wszyscy pracują. Sklepy otwarte. Manifestacyi ani żadnych demonstracyi nie było.

Elizawetgrad 22 stycznia. (P) Generał gubernator nie dopuścił oddziału pirogowskiego tow. lekarskiego do robót w powiecie w celu zorganizowania leczniczo-żywnościowej pomocy dla ludności, która ucierpiała od nieurodzaju i zaproponował ziemstwu, aby skorzystało tylko ze środków towarzystwa dla przeprowadzenia prac własnemi siłami.

Twer, 22 stycznia. (P), Partya związku 30 października prowadzi energiczną agitacyę przedwyborczą. Agitacya innych partyj ujawnia się słabo.

Sudża, 22 stycznia. (P) Tłum gromadzi się na placu. Spodziewane jest przybycie gubernatora z dragonami.

Opatów, 22 stycznia. (P). Odbywają się rewizye, aresztу. Główni przywódcy rewolucyonistów ukryli się. Wpływają pośpieszne podatki, wykupują dokumenty.

Ekaterynburg 22 stycznia. (P) W mieście zupełny spokój, fabryki czynne. Dokonano wielu aresztowań, między innemi śród młodzieży szkolnej. Znaleziono skład broni, dynamitu, bomb i proklamacyj.

Wilno, 22 stycznia. (P.) Generał gubernator ogłosił, że z chwilą rozpoczęcia się strejku ogłoszonym będzie stan ochrony nadzwyczajnej. Zakłady, które zaprzestaną pracy, oraz zakłady handlowe, w razie zamknięcia przez właścicieli, będą karane grzywnami do 3,000 rb. Grzywny te będą obrócone na rzecz handlarzów i tych robotników, którzy ponieśli straty z powodu gwałtów. W razie, gdyby przestało funkcyonować światło, osoby zarządzające oświetleniem, podlegną karze w porządku ochrony nadzwyczajnej.

Kowno 22 stycznia. (P.) Gubernator ogłosił co następuje: Wobec wydania kategorycznego rozkazu, aby wojsko w niektórych wypadkach działało bronią bez uprzedzenia o tem, upraszam ludność, aby nie gromadziła się tłumnie na ulicach, a rodziców zaś, aby nie puszczali dzieci na ulicę, w razie, jeżeli wynikną rozruchy.

Odesa, 22 stycznia (P) Z pow. odeskiego donoszą, że zgromadzenia gminne obradują nad nabyciem gruntów od obywateli przy pomocy banku włościańskiego.

Moskwa, 22 stycznia. (P) Wszechrosyjski zjazd marszałków szlachty postanowił poczynić starania, ażeby żaden projekt ustawodawczy nie wszedł w życie przed zwołaniem Dumy. Najjaśniejszemu Panu specyalna deputacya wręczyła telegram z wyrażeniem uczuć wiernopoddańczych. Zjazd postanowił prosić Najjaśniejszego Pana o rychlejsze zwołanie Dumy.

Belgrad, 22 stycznia. (P.) Serbski minister spraw zagranicznych zawiadomił posła austryacko-węgierskiego, że rząd serbski nie zgadza się na uwzględnienie żądania Austro Węgier, gdyż uważa to za sprzeciwiające się jego godności.

Paryż 22 stycznia. (P) Do pamiątki manifestacyi dla upamiętnienia dn. 22 stycznia, «Journ. des Débats» przypomina, iż dzień ten był zacząkiem walki partyi z rządem, za pomocą rozruchów, gwałtów i strejków. Walka zakończyła się porażką. Przywódcy socyalistów uznają teraz konieczność wzięcia udziału w wyborach do Dumy państwowej, święcąc zaś dzień 22 stycznia, święcą swą porażkę. Rząd opiera się obecnie na stronnictwie umiarkowanie-liberalnem oraz na armii, która pozostała mu wierną. Porządek i spokój wewnętrzny jest konieczny dla przeprowadzenia reform.

Sofia, 22 stycznia. (P.) Conezew oświadczył swemu stronnictwu, iż ostatecznie porzuca organizacyę macedońską i zamierza wstąpić napowrót do armii czynnej.

Algeciras, 21 stycznia. (P.) Spodziewają się, iż na urzędowem zebraniu konferencyi, mającem się dziś odbyć, będzie przyjęty projekt zakazu przywozu broni drogą kontrabandy.

Berlin, 20 stycznia. (P). W socyal-demokratycznym «Vorwarts» ogłoszono akt zwołania niedzielnego zgromadzenia ludowego w Berlinie. Z mówców wymieniono: Aronsa, Bebela, Heinego i innych. Jednocześnie zwołuje się 62 zgromadzenia w innych miejscowościach położonych pod Berlinem. Na wszystkich zgromadzeniach miał być wygłoszony protest przeciw ujarzmianiu ludu i pozbawieniu go praw.

Berlin, 21 stycznia. (P). Rozlepiono ogłoszenie prezydenta policyi, uprzedzające, że pomimo uchwały komitetu partyi socyal demokratycznej nie wykluczona jest możliwość zakłócenia porządku przez masy ludowe po zwołanych na niedzielę zgromadzeniach ludowych. Zakłócenie porządku będzie stłumione bez pobłażania, z zastosowaniem najsurowszych środków prawnych. Spokojnej ludności zaleca się nie brać udziału w zgromadzeniach; gdyż ofiarą paść mogą ludzie niewinni.

Pekin, 21 stycznia (P) Wydane zostały nowe przepisy o zarządzie w nowych koloniach cudzoziemskich, rozszerzające wpływy władz chińskich. Przepisy stosowane będą w miastach mandżurskich, które wkrótce otwarte zostaną dla handlu zagranicznego.

Paryż, 21 stycznia. (P.) Na wczorajszej radzie ministrów prezydent Loubet wygłosił mowę, w której wyraził radość z powodu spokoju i godności, jakie naród wykazał podczas wyborów w Wersalu i oświadczył, że Francya wiele za to zyska w oczach całego świata. Prezes ministrów, Rouvier, odpowiedział prezydentowi i zaznaczył, że jeśli francuzi zdradzają niekiedy skłonności do niezdrowych porywów, to w innych razach okazują za to takie przymioty, któremi Francya może się chlubić. Pod koniec posiedzenia ministrowie ofiarowali pani Loubetowej bukiet kwiatów.

Londyn, 21 listopada. (P.) Ministrowie spraw zagranicznych i handlu witali wejście przedstawicieli robotników do parlamentu, wróżąc tem przewrót w prawodawstwie.

Berlin, 21 stycznia. (P). Święto orderu w zamku królewskim przeszło w zwykłym porządku.

Teheran, 21-go stycznia (P). W Seistonie w okręgu ciarskim pojawiła się dżuma, ujawniona przez lekarza konsulatu rosyjskiego Zapłotyńskiego. Śmiertelność 99 proc. Zaprowadzono kwarantannę. Zamówiono surowicę i utworzono komisyę sanitarną.

Ś. † p.

Stanisław Lipski,

p. o. sędziego śledczego w Kedabeku, elizawetpolskiej gubernii, zmarł nagle 5 grudnia z. r., przeżywszy lat 27.

Nabożeństwo żałobne za spokój duszy ś. p. Stanisława odbędzie się 25 b. m. w kościele Ś-go Krzyża o godzinie 10 rano, na które pogrążeni w żalu rodzice zapraszają krewnych, kolegów i znajomych zmarłego. 98—1

DZIENNE.

Petersburg, 23 stycznia. (P). Dzień przeszedł zupełnie spokojnie, bez wszelkich wypadków. Większa część warsztatów i fabryk pracowała. W Moskwie również żadnych demonstracyi nie było; prawie we wszystkich fabrykach toczyła się praca, spokój nigdzie nie był naruszony. Doniesienia, otrzymane z prowincyi, zawiadamiają, że dzień wczorajszy wszędzie przeszedł spokojnie.

Petersburg, 23 stycznia. (P). Dla uniknięcia starć z policyą, organizacye robotnicze odwołały zamówione na wczoraj nabożeństwa żałobne za poległych towarzyszów, oraz zaniechali tłumnego zwiedzania grobów.

Petersburg, 23 stycznia. (Dep. włsn «Rozwoju»). Z giełdy łódzkiej nadeszła do ministra skarbu depesza z prośbą, aby złożoną jako kaucyę rentę, nie obniżał do 85 rb. i nie polecał agentom eksped. i kupcom dopełniać kaucyi, co

wobec braku pieniędzy wskutek olbrzymiej stagnacyi przyczyniłoby to wiele bankructw.

(Zaznaczyć tu wypada i że 4% renta państwa miała ten przywilej, iż pomimo kursu przyjmowano ją na kaucyę zawsze w 100 rublach.

W miejscowych i zagranicznych pismach rozeszła się wieść, że renta wskutek spadku kursu ma być przyjmowaną tylko po 85 rubli. W tym wypadku rząd mógłby zażądać dopełnienia kaucyi, co pochłonęłoby olbrzymie sumy, których narazie trudno byłoby zebrać. Giełda łódzka, zapobiegając tym następstwom, zupełnie racyonalnie postąpiła, występując z odpowiednią petycyą. Przyp. Red.).

Moskwa, 23 stycznia. (P). Skrajne partye polityczne wzywały robotników okręgu moskiewskiego, aby wczoraj nie wyszli do pracy na znak żałoby. Agitacya nie miała powodzenia. W fabrykach moskiewskich praca idzie zwykłym porządkiem, nawet po dwóch miesięcznej przerwie. Dziś wznowiono pracę w warsztatach budowy maszyn Hoppera i fabryce wagonów w Mystiszczach.

Hamburg, 23 stycznia. (P.) Dziś robotnicy w warsztatach powrócili do pracy. Spokój nigdzie nie był naruszony.

Lublin, 23 stycznia. (P.). Wczoraj w kościołach z rozporządzenia biskupa lubelskiego i ks. Jaczewskiego przeczytano odezwę do parafian, nawołującą do uspokojenia.

Kostroma, 23 stycznia. (P.). Wbrew wezwaniu gazet dzień wczorajszy przeszedł bez manifestacyi, fabryki pracowały.

Mińsk, 23 stycznia. (P.). Sklepy otwarte, w mieście spokojnie.

Charków, 23 stycznia. (P.). Administracya depot stacyi Paniutino kolei kursko-charkowsko-sewastopolskiej usunięta została ze służby za bezczynność w czasie starcia robotników z wojskami.

Batum, 23 stycznia. (P). Wysłany przez komendanta twierdzy Soczy z oddziałem wojska i dwoma działami parostatek powrócił i przywiózł gotowiznę kasy soczyńskiej w sumie 145 tysięcy rubli, zabranych przez powstańców. Osada przez 7 dni znajdowała się w ich rękach. Aresztowanych strażników i 20 żołnierzy uwolniono.

Poniewież, 23-go stycznia. (P.). Agitatorzy chodzili wczoraj po magazynach i sklepach i żądali zawieszenia pracy. Dzięki w porę przedsięwziętym środkom, handel nie został przerwany. Starć zbrojnych nie było, w mieście spokojnie.

(Patrz str. 3 ą)

Odpowiedzi Redakcyi

Prenumeratorowi z Południowéj. Listów anonimowych nie uwzględniamy, zresztą treść jego nie nadaje się do pisma. Niech Pan wniesie zażalenie do Zarządu tramwajów.

—

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE.

Stacyi centralnej K. E. Ł.

Data.	Barometr sprowadzony do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %.	Kierunek i siła wiatru.	Uwagi.
22/I 1 pp.	745.3	— 1.0	100	Pc 3	Z dnia 22/I Temperatura max.—2.5° C. Temperatura min.—0.9° C. Opadu 0.5
22/I 9 w.	746.6	— 2.2	100	Pc W 1	
22/I 7 r.	749.9	— 6.5	100	Pc W 1	

Robotników od nieszczęśliwych wypadków ubezpiecza **najtaniej** WTWUONW (Związek Fabrykantów). Oddział w Łodzi, Wólczańska 10. **St. Świetlik,** Telefon Nr. 717. Związek Fabrykantów broni interesów wzajemnych **bez agentów.** Dotychczasowe rezultaty wskazują że po Og. Zgromadzeniu **składki ulegną** dalszej **znacznej obniżce.** 1500-25 25

Od Administracyi „ROZWOJU".

Dla prenumeratorów „Rozwoju" dajemy nasze nakłady po znacznie zniżonej cenie, mianowicie:

	Dla prenumeratorów Rb.	kop.	Dla nieprenumeratorów Rb.	kop.
1) **Dzieje Polski** z olbrzymią mapą, bogato ilustrowane, tomów dwa, opracowane przez *D-ra Feliksa Konecznego*, w oprawie ozdobnej z libroitu	1	20	1	95
w broszurze		75	1	50
2) *A. Sturcel:* **Smok**, powieść spółczesna, 2 tomy		60	1	20
3) *Józef Grajnert:* **Dwie**, powieść spółczesna		20		50
4) *W. Czajewski:* **Mieszko,** dramat historyczny		20		50
5) *R. Horowiczowa:* **Życiorys Adama Mickiewicza**		7		30
6) **Warszawa Ilustrowana** (Dzieje starej Warszawy), bogato ilustrowane, w broszurze 2 tomy	1	00	2	00

Każdy z prenumeratorów naszych może sobie wybrać jedno lub więcej dzieł po oznaczonej cenie. Biorący wszystkie sześć książek odrazu w miejsce 3 rb. 27 kop., zapłaci tylko 2 rb. 25 kop.

Ogłoszenie.

Zarząd drogi żel. Fabryczno-Łódzkiej

podaje do wiadomości, iż z dniem (15) 28-go października r. b. wprowadzony został następujący zimowy rozkład pociągów: **Czas warszawski.**

z Łodzi Fabr. do Koluszek			z Koluszek do Łodzi Fabr.		
№№ pociąg.	Odchodzą	Przychodzą	№№ pociąg.	Odchodzą	Przychodzą
2	12—30	1—27	1	3—23	4—35
32	7—10	7—51	3	6—35	7—45
4	12—05	1—05	5	8—28	9—30
36	1—38	2—16	31	9—32	10—15
6	3—15	4—18	7	2—33	3—40
34	6—10	6—50	35	4—42	5—22
8	8—50	9—50	9	7—19	8—20
			33	10—15	11—00
z Łodzi Kaliskiej do Koluszek			z Koluszek do Łodzi Kaliskiej		
42/8	7—10	9—50	1/41	3—23	6—20
z Łodzi Kaliskiej do Słotwin			ze Słotwin do Łodzi Kaliskiej		
54	6—45	7—52	53	9—00	10—10

1) Godziny w czarnych obwódkach oznaczają czas od 6 wiecz. do 5.59 rano.
2) Z drogą żel. W.-Wiedeńską łączą się pociągi №№ 2, 32, 4, 36, 6, 34, 8, 1, 3, 5, 31, 7, 35 9, 33, 41 i 42: z drogami Nadwiślańskiemi №№ 2, 32, 6, 34, 3, 31, 7, 9, 53 i 54; z linią Kaliską №№ 42/8, 1/41, 53 i 54.
3) W bezpośredniej komunikacyi pomiędzy Łodzią F. i Warszawą kursują №№ 31, 32, 33 i 34 i jeden wagon I/II klasy w № 1; pomiędzy Łodzią Kal. i Tomaszowem №№ 53 i 54. 1432-3—3
4) We wszystkich pociągach znajdują się wagony I, II i III klasy.
5) Wagony pocztowe kursują w pociągach №№ 5, 9, 32, 34, 35 i 36.

Skład Artykułów specyalnych Towarzystwa
J. Block
Reprezentanci na Królestwo Polskie
Krzysztof Brun i SYN

Warszawa, Hotel Bristol,

polecają

Dźwigi **„Otis"**
Maszyny do pisania **„Remington"**
Wagi amerykańskie **„Fairbanks"**
Biurka amerykańskie **„Derby"**
Welocypedy amerykańskie **„Cleveland" „Rambler"**
Szafki składane **„Wernicke"**
Koła pasowe drewniane
Lampy naftowe **„Wellsa"**
Segregatory **„Imperiał."**

Zastępca na Łódź i okolice 1058
H. S. NEUMARK, ul. Benedykta № 2.

Lampy, kuchenki i PIECE gazowe i spirytusowe

poleca w wielkim wyborze

M. Burakowski

Cegielniana № 37. Telefon № 694. 1471 10 0

Profesor Jan Pillarz

udziela

Lekcyi gry skrzypcowej.

Średnia 21 m. 13. 85—3 2

5

rubli kosztują Spodnie zimowe z dobrego kamgarnu. Palto zimowe na kamgarnowej podszewce rb. 2025 Ubranie marynarkowe z zimowego kamgarnu rb. 16. Kamizelki kolorowe w najnowszych deseniach po rb. 3.25 Wszystko z czystej wełny u

Emila Schmechla
Piotrkowska 98
róg Przejazd.

842

Freblówka-nauczycielka

ma wolne ranne godziny.
Wiadomość ul. Andrzeja nr. 5 m. 6 od 10 12 rano. 62—3—3

Dnia 15 stycznia zgubiono **weksel** na rub. 71 k. 66, wystawiony przez Bronisławę i Piotra małż. Majewskich, płatny 18 marca 1906 r. i żyrowany przez Walentego Stasika. Ostrzega się o nienabywanie, gdyż traci swoją wartość.
86 3-3 W. Stasik.

Na jarmarku w Zgierzu zaginął weksel in blanco wystawiony na sumę 300 rubli, podpisany przez Stanisława Jabłońskieg . Ostrzega się przed nabyciem takowego, gdyż odpowiednie zastrzeżenia zrobione Łaskawego znalazcę uprasza się o zwrócenie takowego za nagrodą do Ozorkowa, ulica Maszkowska nr. 178, Samuel Jaster. 88—3—2

Potrzebna jest zaraz
stajnia i wozownia
w śródmieściu. Oferty proszę składać w Administracyi „Rozwoju" pod liter. G. M. 1000. 84—3—3

Maszyna parowa

szybrowa jednocylindrowa o sile 100 koni indykowanych jest do sprzedania w fabryce Akc. Tow. Łódzkiej fabryki kleju, położonej w Chojnach Maszynę oglądać można w ruchu do dnia 1 kwietnia r. b. 63 3 2

Stancja

dla uczniów pod troskliwą opieką energicznej osoby.
Mikołajewska № 35 m. 11. 79-d- 3

Choroby weneryczne, moczopłciowe i skórne
Dr. St. LEWKOWICZ

Zachodnia № 33
(obok lombardu akcyjnego)
Dla panów od 8—11 r. i od 6—8, dla dam od g. 5—6. c 51
W niedziele i święta od 9—12 i od 3—6.

Dr. Feliks Skusiewicz

Choroby skórne i weneryczne
Andrzeja 13.
Przyjmuje od godz. 8—9 rano i od 4—8½ wieczorem. W niedziele i święta od g. 9½ do 1 popołudniu. 507—d—245

Dr. L. PRZEDBORSKI

przeprowadził się na
ulicę WSCHODNIĄ № 69
róg Dzielnej i
przyjmuje z chorobami **gardła, krtani, nosa i uszu,** od 9 do 11-ej przed poł. i od 4—7 popoł. 1072-60-58

Piotrkowska № 108 m. 5
Dr. J. Grabowski

Choroby uszu, nosa i dróg oddechowych.
Przyjmuje codziennie od 4—6½ wiecz.
491—r-53

Dr. E. Sonnenberg

choroby skórne, dróg moczowych i weneryczne,
CEGIELNIANA 14,
od 11—1 i 4—8. 246—r-124

Dr. Eugenia Zeligson

powróciła. 1096r6
Choroby kobiece i Akuszerya.
Piotrkowska 120
przyjmuje do 10 rano i od 3—5 popoł.

Dr. A. Grosglik

Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
Od 8½—11½ r., 6—8 wiecz., panie 5—6 popołudniu.
W niedziele i święta 9 r. do 1 pop.
Cegielniana 23. 1608-4-185

Wykwalifikowany **Majster tkacki,** polak, z 14-to letnią praktyką w fabrykach zagranicznych i krajowych wyrobów bawełnianych kolorowych deseniowych, który także skończył szkołę handlową i szkołę tkacką w Szwajcaryi, obznajmiony z różnemi krosnami mechanicznemi i maszynami pomocniczemi, używanemi w tkalniach mechanicznych wyrobów bawełnianych, mogący być także pracownikiem w kantorze przy prowadzeniu książek fabrycznych, a także rysownikiem nowych prób, poszukuje od 1 lutego r. b. lub później posady. Łaskawe oferty pod „Tkacz" upr. adr. Centr. Biuro Ogłoszeń L. i E. Metzl i S-ka w Warszawie. 83·3·2